POLICY PAPER

Markéta Kos Mottlová, Veronika Šprincová, Barbora Štička
Červen 2026

Genderově podmíněné násilí v PSP ČR

Prevence a řešení

Friedrich Ebert Stiftung

Tiráž

Genderově podmíněné násilí v PSP ČR. Prevence a řešení
Markéta Kos Mottlová, Veronika Šprincová, Barbora Štička

1. vydání, Praha, červen 2026

Vydalo
Friedrich-Ebert-Stiftung, e. V., zastoupení v České republice
Zborovská 716/27, Praha 5, 150 00
Tel: +420 224 947 076
https://prag.fes.de
www.facebook.com/FESPrag

Odpovědná osoba
Jörg Bergstermann, ředitel

Kontakt
prag@fes.de

Lektorát
Martin Ďásek

Design
Jakub Tayari

Tisk
Tiskárna DTS, Plzeňská 130/221, Praha 5, 150 00

Názory vyjádřené v této publikaci nemusí nutně odrážet stanovisko nadace Friedrich-Ebert-Stiftung e. V. (FES). Komerční využití médií vydávaných nadací FES není bez písemného souhlasu nadace FES povoleno. Publikace nadace FES nesmějí být využívány pro účely volební kampaně.

Červen 2026 © Friedrich-Ebert-Stiftung e. V.

ISBN 978-80-87748-91-6 (brožované vydání)
ISBN 978-80-87748-92-3 (online; pdf)

Další publikace Friedrich-Ebert-Stiftung jsou k nalezení zde:
↗ www.fes.de/publikationen

Friedrich Ebert Stiftung

Markéta Kos Mottlová, Veronika Šprincová, Barbora Štička
Červen 2026

Genderově podmíněné násilí v PSP ČR

Prevence a řešení

Obsah

1. Hlavní zjištění z výzkumu 4

2. Navrhovaná opatření 6

2.1. Opatření 1: Zřízení nezávislého orgánu pro řešení incidentů 6

2.2. Opatření 2: Zavedení standardizovaného, dostupného a bezpečného systému oznamování a řešení incidentů 6

2.3. Opatření 3: Revize a rozšíření etického kodexu 7

2.4. Opatření 4: Zavedení povinného vzdělávání a osvěty 7

2.5. Opatření 5: Systematický sběr dat a pravidelné vyhodnocování situace 7

2.6. Opatření 6: Zahrnutí definice online násilí do institucionálních politik a posílení podpory obětí 8

Použité zdroje 9

O autorkách 12

O nás 12

Genderově podmíněné násilí v politice zahrnuje široké spektrum jednání – od sexistických poznámek a psychického nátlaku přes online obtěžování až po fyzické útoky či ekonomickou formu nátlaku. Tento typ násilí se specificky zaměřuje na ženy z důvodu jejich pohlaví nebo genderové role a jeho cílem je často jejich diskreditace, zastrašení nebo vytlačení z veřejného prostoru.

Dopady tohoto jevu přesahují individuální rovinu a mají přímý vliv na fungování demokratických institucí. Genderově podmíněné násilí totiž omezuje účast žen na politickém rozhodování, snižuje diverzitu perspektiv ve veřejné debatě a oslabuje důvěru ve spravedlivé fungování institucí.

Tento dokument shrnuje zkušenosti poslankyň s genderově podmíněným násilím, upozorňuje na nedostatky současného institucionálního nastavení a navrhuje konkrétní a systémová opatření, která mohou významně přispět ke zlepšení situace.

1.
Hlavní zjištění z výzkumu

Genderově podmíněné násilí vůči poslankyním představuje významnou překážku jejich plnohodnotné účasti na politickém rozhodování. Výsledky výzkumu *Cena za mandát: Genderově podmíněné násilí na českých poslankyních a jeho dopady*[1] ukazují, že se jedná o rozšířený jev, který je provázen velmi nízkou mírou nahlašování a zároveň je nedostatečně řešen existujícími institucionálními mechanismy.

Nejčastější formou násilí, s níž mají dotázané poslankyně zkušenosti, je psychologické násilí (80,5 %). Respondentky se setkávají s výhrůžkami násilím (včetně znásilnění) a jsou terčem slovních útoků a zastrašujícího chování. Zároveň vnímají, že se tyto útoky v porovnání s těmi vedenými proti jejich kolegům liší ve svém charakteru: jsou vůči ženám mnohem osobnější a často mají sexuální podtext. Téměř 73 % dotázaných poslankyň, které se setkaly s výhrůžkami násilím, tyto incidenty nenahlásily policii.

Tabulka 1

Míra nahlašování různých forem genderově podmíněného násilí

Forma násilí	Zažila tuto formu násilí	Podíl těch, které incident nahlásily
Výhrůžky násilím	70,7 %	27,3 %
Sexualizované obtěžování	39,0 %	0,0 %
Ekonomické násilí	26,8 %	63,6 %
Fyzické násilí	17,1 %	28,6 %

Necelých 40 % dotázaných poslankyň má zkušenost se sexualizovaným násilím, ať už se jedná o nevyžádané doteky, nebo sexuální návrhy. Případy sexualizovaného obtěžování, s nimiž se respondentky setkaly, však vůbec nebyly hlášeny v rámci politických stran, Poslanecké sněmovny ani orgánům činným v trestním řízení. Žádná z dotazovaných poslankyň neuvedla, že by ve spojitosti se svým působením v Poslanecké sněmovně zažila sexualizované napadení.

Méně často se dotazované poslankyně setkaly s ekonomickým násilím[2] (27 %), nejméně pak s fyzickou formou násilí (17 %). Dotazované mladší poslankyně (ve věku do 40 let) se ve vyšší míře setkávají s většinou zmiňovaných forem násilí s výjimkou fyzického.

Pětina dotazovaných poslankyň uvedla, že omezuje svou politickou aktivitu (například veřejná vystoupení, rozhovory s médii, zveřejňování příspěvků na sociálních sítích) z obavy, že se stane terčem nenávistných komentářů, obtěžujícího chování nebo násilí.

Graf 1

Zkušenost s různými formami genderově podmíněného násilí

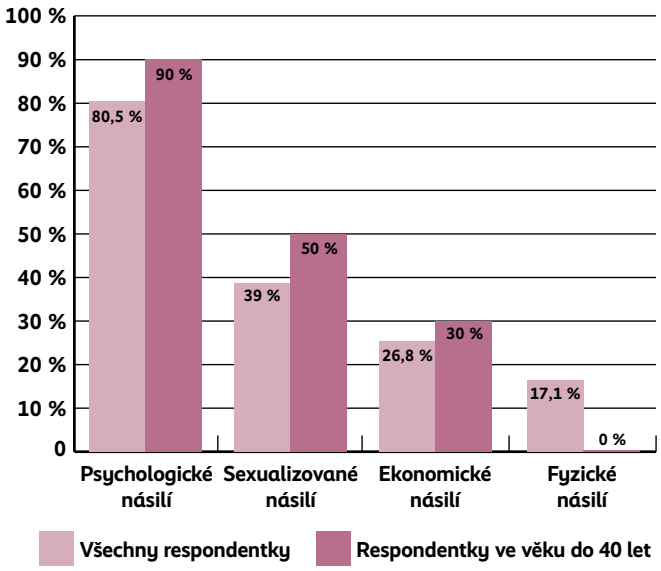

Současné nastavení Poslanecké sněmovny i politických stran neposkytuje dostatečné záruky pro efektivní prevenci, bezpečné oznamování ani spravedlivé řešení těchto případů. Klíčovými problémy jsou zejména absence nezávislého mechanismu, nejasná pravidla a vymezení nepřijatelného

1 Výzkum probíhal formou rozhovorů v období od listopadu 2025 do března 2026, celkem se do výzkumu zapojilo 41 z celkového počtu 67 poslankyň, a to ze všech poslaneckých klubů.

2 Ekonomické násilí zahrnuje odpírání platu nebo politického financování, krádež nebo ničení majetku.

chování, nedostatečně vymezený sankční rámec, nízká důvěra v existující postupy a chybějící podpora poslankyň nejen při podávání trestních oznámení.

Tento dokument navrhuje soubor konkrétních opatření zaměřených na posílení institucionální odpovědnosti, vytvoření důvěryhodných mechanismů řešení stížností, prevenci nevhodného a násilného chování a zlepšení pracovního prostředí v Poslanecké sněmovně.

Navrhovaná opatření vycházejí z dostupných dat, zkušeností z českého prostředí a z mezinárodních standardů (Meziparlamentní unie, Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, Evropský institut pro rovnost žen a mužů) a reflektují dobrou praxi zahraničních parlamentů. Opírají se o principy nezávislosti rozhodovacích mechanismů, důvěrnosti a bezpečnosti oznamování, ochrany obětí před odvetou, jasné odpovědnosti a vymahatelnosti pravidel a systematického přístupu založeného na datech.

Implementace opatření je rozdělena mezi tři klíčové aktéry, jejichž role se doplňují: vedení Poslanecké sněmovny zajišťuje iniciaci změn a schválení institucionálního rámce, čímž dává opatřením politickou legitimitu; Kancelář Poslanecké sněmovny odpovídá za jejich praktické fungování, tedy provoz mechanismů, organizaci školení a sběr dat; politické strany zavádějí interní pravidla a podporují bezpečné prostředí, čímž ovlivňují každodenní praxi a kulturu chování.

2.
Navrhovaná opatření

2.1. Opatření 1: Zřízení nezávislého orgánu pro řešení incidentů

Nízká míra hlášení a následného řešení nevhodného a násilného chování, včetně genderově podmíněného násilí, úzce souvisí s nedůvěrou ve stávající mechanismy, které jsou vnímány jako nedostatečně nezávislé, zpolitizované a nezajišťující ochranu citlivých informací. Stávající postupy neposkytují obětem dostatečnou ochranu ani pocit bezpečí, což snižuje jejich ochotu incidenty řešit. Pro posílení důvěry a efektivní řešení případů je proto nezbytné zřídit nezávislý institucionální orgán pro přijímání, posuzování a řešení stížností, který bude organizačně oddělen od politických struktur Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a bude fungovat na odborném, nikoli politickém principu. Klíčovou podmínkou jeho fungování je zajištění maximální míry diskrétnosti a ochrany informací, včetně prevence jejich neoprávněného sdílení mimo příslušné řízení. Existence takového orgánu přispěje ke zvýšení důvěry v institucionální postupy, vyšší míře hlášení incidentů a účinnějšímu, citlivému a důvěrnému řešení jednotlivých případů.

Klíčové prvky opatření:

- → zřízení samostatného a nezávislého orgánu nebo funkce (např. ombudsman/ka),
- → jasně vymezené kompetence včetně možnosti předávání případů dalším příslušným orgánům,
- → zajištění důvěrného režimu práce s podněty a ochrany soukromí oznamovatelů,
- → možnost anonymního podání stížnosti,
- → stanovení transparentních procesních pravidel (přijetí, posouzení, vyřízení a informování účastníků),
- → zapojení externích odborníků a odbornic (právo, psychologie, genderová problematika).

2.2. Opatření 2: Zavedení standardizovaného, dostupného a bezpečného systému oznamování a řešení incidentů

Nízká míra hlášení nevhodného a násilného chování, včetně genderově podmíněného násilí, souvisí nejen s nedůvěrou v institucionální mechanismy, ale také s omezenými možnostmi bezpečného a důvěrného oznámení incidentu. V současnosti jsou dostupné postupy navázány na formální politické a institucionální struktury, které nejsou primárně uzpůsobeny k citlivému, důvěrnému a na potřeby oznamovatelů/ek zaměřenému řešení těchto případů. Oznámení incidentu je spojeno se sdílením citlivých informací v prostředí, které je vnímáno jako zpolitizované a nepředvídatelné z hlediska výsledku řízení. Zároveň existují obavy z nedostatečné ochrany soukromí a z možné mediální a veřejné expozice projednávaných skutečností a osob. Tyto faktory představují zásadní bariéru pro oznamování incidentů a jsou v rozporu se základními principy práce s oběťmi násilí, zejména pokud jde o bezpečí, důvěrnost a minimalizaci sekundární viktimizace.

Pro odstranění těchto překážek je proto nezbytné zavést funkční, bezpečný a uživatelsky přívětivý oznamovací systém, který umožní jednoduché oznámení incidentu a zajistí ochranu oznamovatelů/ek v průběhu celého procesu. Systém musí být snadno dostupný, srozumitelný a nastavený s důrazem na důvěrnost a kontrolu nad sdílenými informacemi. Zavedení tohoto opatření povede ke snížení bariér pro oznamování incidentů, k častějšímu využívání oznamovacích mechanismů a posílení důvěry v dostupné nástroje řešení.

Klíčové prvky opatření:

- → zavedení vícekanálového systému oznamování (např. online formulář, e-mail, osobní kontakt),
- → možnost anonymního i důvěrného oznámení, včetně srozumitelného vysvětlení podmínek obou forem,
- → možnost podat oznámení bez nutnosti uvádět všechny citlivé informace hned v počáteční fázi,
- → jasně komunikovaný, předvídatelný a časově vymezený postup vyřízení oznámení,
- → průběžné informování oznamovatelů o stavu řešení, zajištění ochrany před neoprávněným sdílením informací a kontrola nad tím, kdo má k oznámení přístup,
- → zavedení odstupňovaného systému sankcí (od neformálních – upozornění/napomenutí, povinná omluva, povinná účast na školení, mediace mezi stranami – přes disciplinární až po předání orgánům činným v trestním řízení),

→ přehledná a snadno dostupná komunikace o systému v rámci Poslanecké sněmovny (např. interní informační kanály, vstupní informace pro nové poslance a poslankyně).

2.3. Opatření 3: Revize a rozšíření etického kodexu

Nedostatečně konkrétní vymezení nepřijatelného chování oslabuje srozumitelnost a praktický dopad stávajících pravidel. Nevhodné, sexistické či obtěžující chování je zároveň v prostředí Poslanecké sněmovny často bagatelizováno nebo vnímáno jako součást běžné politické praxe, což přispívá k oslabování standardů politické kultury a normalizaci nevhodného chování. Samotná existence etického kodexu proto není dostačující – klíčovým předpokladem jeho funkčnosti je sdílené porozumění a ztotožnění se jednotlivých aktérů s hodnotami, které obsahuje. Bez tohoto vnitřního přijetí zůstávají pravidla pouze deklaratorní a jejich uplatňování je omezené.

Je proto nezbytné provést revizi a rozšíření etického kodexu tak, aby jasně a srozumitelně vymezoval nepřijatelné formy chování – včetně genderově podmíněného násilí, obtěžování a dalších forem nevhodného jednání – a zároveň přispíval k posilování kultury respektu, důstojnosti a profesionálního jednání. Kodex by měl vytvářet srozumitelný rámec očekávaného chování v rámci výkonu mandátu i v souvisejících formách veřejného vystupování a aktivně podporovat standardy slušného a respektujícího jednání napříč politickým spektrem. Zavedení tohoto opatření povede ke zvýšení srozumitelnosti pravidel, posílení odpovědnosti jednotlivých aktérů a prevenci nevhodného chování.

Klíčové prvky opatření:

→ jasná definice forem nepřijatelného chování (např. sexismus, obtěžování, psychické a online násilí),

→ doplnění konkrétních příkladů nepřijatelného jednání (na plénu, online i v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky),

→ vymezení očekávaných standardů chování v rámci výkonu mandátu i mimo něj,

→ provázání kodexu se systémem pro oznamování a řešení incidentů,

→ systematická komunikace a vzdělávání k obsahu kodexu s cílem podpořit jeho sdílené přijetí a uplatňování v praxi.

2.4. Opatření 4: Zavedení povinného vzdělávání a osvěty

Nízké povědomí o formách, projevech a dopadech genderově podmíněného násilí přispívá k jeho normalizaci a zároveň omezuje schopnost na něj adekvátně reagovat. V prostředí Poslanecké sněmovny, kde se setkávají různé profesní role a mocenské vztahy, je systematická prevence klíčovým nástrojem pro vytváření bezpečného a respektujícího pracovního prostředí.

Opatření spočívá v zavedení pravidelného a povinného vzdělávání pro poslance a poslankyně, jejich asistenty a asistentky, zaměstnance a zaměstnankyně Kanceláře Poslanecké sněmovny, případně další osoby působící v parlamentním prostředí. Vzdělávání by mělo být koncipováno jako dlouhodobý a kontinuální proces, nikoli jednorázová aktivita, a mělo by kombinovat teoretické informace s praktickými nástroji pro rozpoznání a řešení konkrétních situací.

Zavedení systematického vzdělávání přispěje k posílení prevence, zvýšení citlivosti k různým projevům genderově podmíněného obtěžování a násilí, snížení tolerance vůči nim a postupné změně institucionální kultury. Současně zvýší schopnost včas rozpoznat rizikové situace a adekvátně jim předcházet či na ně reagovat.

Klíčové prvky opatření:

→ povinná vstupní školení pro nově nastupující osoby,

→ pravidelná průběžná školení,

→ využití praktických scénářů a modelových situací,

→ zahrnutí přístupu zaměřeného na roli svědků a svědkyň (tzv. bystander efekt),

→ specializovaná školení pro vedoucí pracovníky a osoby ve vedoucích pozicích.

2.5. Opatření 5: Systematický sběr dat a pravidelné vyhodnocování situace

Absence systematických a dlouhodobě monitorovaných dat o výskytu a vnímání nevhodného, obtěžujícího a násilného chování v Poslanecké sněmovně významně omezuje schopnost přijímat cílená a efektivní opatření. Bez relevantních dat není možné spolehlivě vyhodnotit rozsah problému, identifikovat rizikové oblasti ani sledovat účinnost a dopady již zavedených opatření.

Opatření spočívá v zavedení pravidelného sběru a vyhodnocování dat, které umožní průběžně sledovat situaci v parlamentním prostředí. Sběr dat by měl probíhat systematicky – při zachování anonymity dotazovaných a důvěrnosti informací – a měl by kombinovat kvantitativní i kvalitativní přístupy. Důležitou součástí je také transparentní práce s výstupy, které by měly být v agregované a anonymizované podobě zpřístupňovány a využívány pro další rozhodování.

Zavedení tohoto opatření přispěje ke zlepšení informovanosti o reálném stavu prostředí v Poslanecké sněmovně, umožní efektivnější nastavování politik a opatření a vytvoří základ pro dlouhodobé sledování vývoje a vyhodnocování účinnosti přijatých kroků.

Klíčové prvky opatření:

→ pravidelná anonymní dotazníková šetření,

→ kombinace kvantitativních a kvalitativních metod (rozhovory, fokusní skupiny),

→ sledování trendů v čase,

→ anonymizované zveřejňování souhrnných výsledků,

→ využití dat pro úpravu politik a opatření.

2.6. Opatření 6: Zahrnutí definice online násilí do institucionálních politik a posílení podpory obětí

Online prostředí představuje významný prostor, kde dochází k genderově podmíněnému násilí, jehož intenzita, dosah a rychlost šíření výrazně zvyšují jeho dopady na profesní i osobní život osob působících ve veřejném prostoru. Tyto útoky často zahrnují výhrůžky, dehonestující kampaně, šíření manipulativního obsahu nebo zveřejňování osobních údajů a mohou mít závažné důsledky, včetně omezení veřejné angažovanosti obětí či jejich úplný odchod z politiky.

Současně jde o oblast, která je institucionálně nedostatečně pokryta – online formy násilí nejsou vždy explicitně zahrnuty do interních pravidel a osoby, které jsou jim vystaveny, často nemají k dispozici odpovídající podporu při jejich řešení. Zásadní výzvou je také nedostatečné zachycení a uchování důkazů, které jsou klíčové pro případné právní kroky, včetně podání trestního oznámení.

Opatření spočívá v systematickém zahrnutí definice online forem násilí do vnitřních politik Poslanecké sněmovny a ve vytvoření specializované podpory pro osoby, které se s těmito útoky setkávají. Ta by měla zahrnovat nejen obecné poradenství, ale také odbornou asistenci při dokumentaci incidentů, jejich právním posouzení a případném podání podnětu orgánům činným v trestním řízení. Vhodným řešením je zapojení externích expertů a expertek na problematiku online nenávisti, kteří mohou poskytovat jak individuální podporu, tak metodické vedení.

Zavedení tohoto opatření povede ke zvýšení schopnosti efektivně reagovat na online násilí, posílí ochranu osob vystavených útokům a umožní lepší využití existujících právních nástrojů. Zároveň přispěje ke snížení negativních dopadů digitálního násilí na výkon veřejných funkcí a celkové fungování instituce.

Klíčové prvky opatření:

→ rozšíření definic v etickém kodexu o online formy násilí,

→ vytvoření metodiky pro dokumentaci a uchovávání důkazů (např. screenshoty, metadata, archivace obsahu),

→ zajištění odborné podpory (externí expert/ka na online násilí a hate speech),

→ asistence při komunikaci s orgány činnými v trestním řízení, včetně podpory při podávání oznámení,

→ spolupráce s odbornými organizacemi poskytujícími právní a psychologickou pomoc,

→ školení zaměřená na digitální bezpečnost a zvládání online útoků,

→ komplexní podpora obětí (právní, psychologická).

Použité zdroje

Inter-Parliamentary Union (2019). *Guidelines for the elimination of sexism, harassment and violence against women in parliament.*

OSCE/ODIHR (2023). *Violence against women in politics: Toolkit.*

European Institute for Gender Equality (2024). *Gender-sensitive parliaments.*

Fórum 50 %, Friedrich-Ebert-Stiftung (2026). *Cena za mandát: Genderově podmíněné násilí na českých poslankyních a jeho dopady.*

Fórum 50 % (2025). *Prevence a potírání genderově podmíněného násilí vůči političkám a veřejně aktivním ženám.*

O autorkách

Markéta Kos Mottlová vystudovala politologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Působí jako ředitelka a genderová expertka v nevládní organizaci Fórum 50 %. Je členkou Rady vlády pro rovnost žen a mužů a předsedá Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích. Působí jako místopředsedkyně České ženské lobby – sítě organizací, která hájí práva žen v České republice.

Veronika Šprincová vystudovala genderová studia na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy. Ve své práci se zaměřuje na téma práv žen, genderové rovnosti a především zastoupení žen v politice a veřejném životě. V nevládní organizaci Fórum 50 % působí jako analytička, genderová expertka a lektorka. V letech 2015–2019 působila jako předsedkyně Genderové expertní komory České republiky.

Barbora Štička vystudovala obor mezinárodní vztahy – evropská studia na Metropolitní univerzitě Praha. Dlouhodobě se věnuje tématům souvisejícím s ženskými právy. Ve své práci se dále zabývala i prosazováním protikorupčních opatření ve veřejné správě, svobodným přístupem k informacím a digitalizací. Ve Fóru 50 % působí jako výzkumnice, fundraiserka a projektová manažerka.

O nás

Kancelář Friedrich-Ebert-Stiftung v Praze byla otevřena v roce 1990. Cílem naší činnosti v České republice je: podpora demokracie, právního státu, rozvoje aktivní občanské společnosti a přispívat k utváření sociálně spravedlivé společnosti. Zasazujeme se o evropskou myšlenku a podporujeme bilaterální dialog s Německem, jakož i regionální a globální spolupráci.

↗ https://prag.fes.de

Genderově podmíněné násilí v PSP ČR. Prevence a řešení

Publikace shrnuje hlavní poznatky z výzkumu mezi českými poslankyněmi a ukazuje, jak genderově podmíněné násilí zasahuje do politické práce žen. Na základě těchto zjištění navrhuje konkrétní systémová opatření pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR i širší politické prostředí – od bezpečného oznamování incidentů přes prevenci a vzdělávání až po posílení podpory obětí.

Další informace k tématu naleznete zde:
↗ fes.de

Friedrich Ebert Stiftung